



DEPARTMENT OF PHYSICAL EDUCATION & SPORT SCIENCE • UNIVERSITY OF THESSALY

ΤΜΗΜΑ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ ΦΥΣΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ

Ανατομία

Διάλεξη 6: Αγκώνας - πήχυς

Διδάσκων: Αθανάσιος Τσιόκανος

Καθηγητής Βιοκινητικής



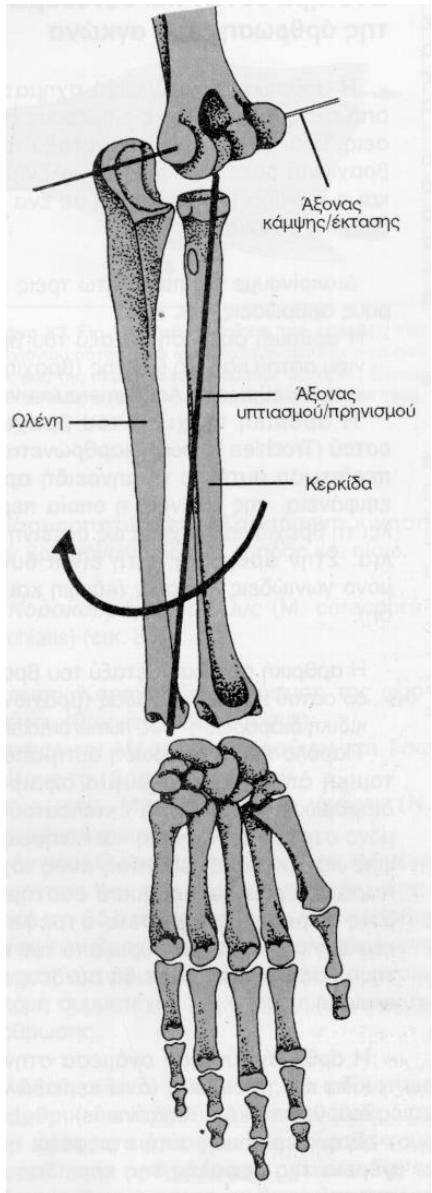
Σκοποί διάλεξης

- Σκοπός της διάλεξης να εισάγει βασικές γνώσεις γύρω από τη δομή και τη λειτουργία της διάρθρωσης του αγκώνα και των συντασσόμενων μελών του πήχη.

Περιεχόμενα διάλεξης

- Διάρθρωση του αγκώνα
- Συντασσόμενες επιφάνειες βραχιονίου
- Συντασσόμενες επιφάνειες του πήχη
- Κερκίδα και ωλένη
- Σύνδεσμοι της άρθρωσης του αγκώνα
- Καμπτήρες μύες
- Εκτείνοντες μύες
- Πρηνιστές μύες
- Υπτιαστές μύες
- Ειδικά θέματα

Διάρθρωση του αγκώνα



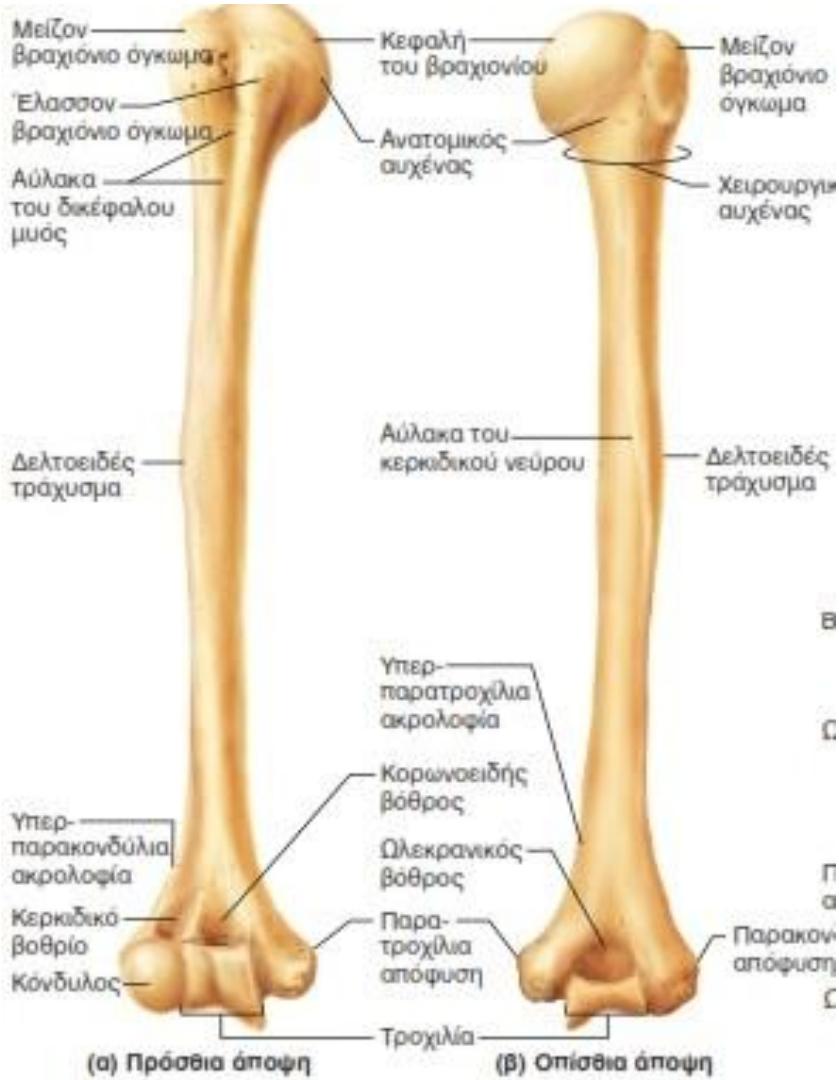
- Σύνθετη τροχογίγγλυμος άρθρωση (κάμψη-έκταση).
- Διαιρείται σε τρεις επιμέρους αρθρώσεις που περιέχονται σε έναν κοινό αρθρικό θύλακα και που επιτρέπουν στροφικές και γωνιώδεις κινήσεις.
- **Βραχιονωλενική:** η αρθρική τροχιλία του βραχιονίου συντάσσεται με την μηνοειδή αρθρική επιφάνεια της ωλένης (μόνο γωνιώδεις κινήσεις: κάμψη και έκταση).
- **Βραχιονοκερκιδική:** είναι μία άρθρωση ανάμεσα στον κόνδυλο του βραχιονίου οστού και στην κεφαλή της κερκίδας. Εκτελούνται μόνο στροφικές κινήσεις και κάμψης και έκτασης. Η περιστροφή της κεφαλής της κερκίδας γίνεται μέσα στο δακτυλιοειδή σύνδεσμο.
- **Κερκιδωλενική:** στρέφεται η κεφαλή όπως παραπάνω στην κερκιδική εντομή της ωλένης.

Διάρθρωση του αγκώνα



(α) Μέση οβελιαία διατομή της διάρθρωσης του δεξιού αγκώνα, έξω άποψη

Συντασσόμενες επιφάνειες βραχιονίου



- Στο κάτω άκρο του βραχιονίου έχουμε δύο αρθρικές επιφάνειες, την **τροχιλία** προς τα έσω που συντάσσεται με την ωλένη και τον **κόνδυλο** προς τα έξω που συντάσσεται με την κερκίδα.
- Η τροχιλία μοιάζει με οριζοντιωμένη κλεψύδρα και ο κόνδυλος με μισή μπάλα.
- Στα πλάγια αυτών, προς τα έσω βρίσκονται η **παρατροχίλια απόφυση** και προς τα έξω η **παρακονδύλια απόφυση**. Πάνω από αυτές η υπερπαρατροχίλια και η υπερπαρακονδύλια ακρολοφία.
- Στην οπίσθια επιφάνεια του βραχιονίου, πάνω από τη τροχιλία βρίσκεται ο **ωλεκρανικός βόθρος**. Στο αντίστοιχο μέρος της πρόσθιας επιφάνειας, προς τα έσω ο **κορωνοειδής βόθρος** και προς τα έξω το **κερκιδικό βοθρίο**.

Συντασσόμενες επιφάνειες του πήχη



Συντασσόμενες επιφάνειες του πήχη

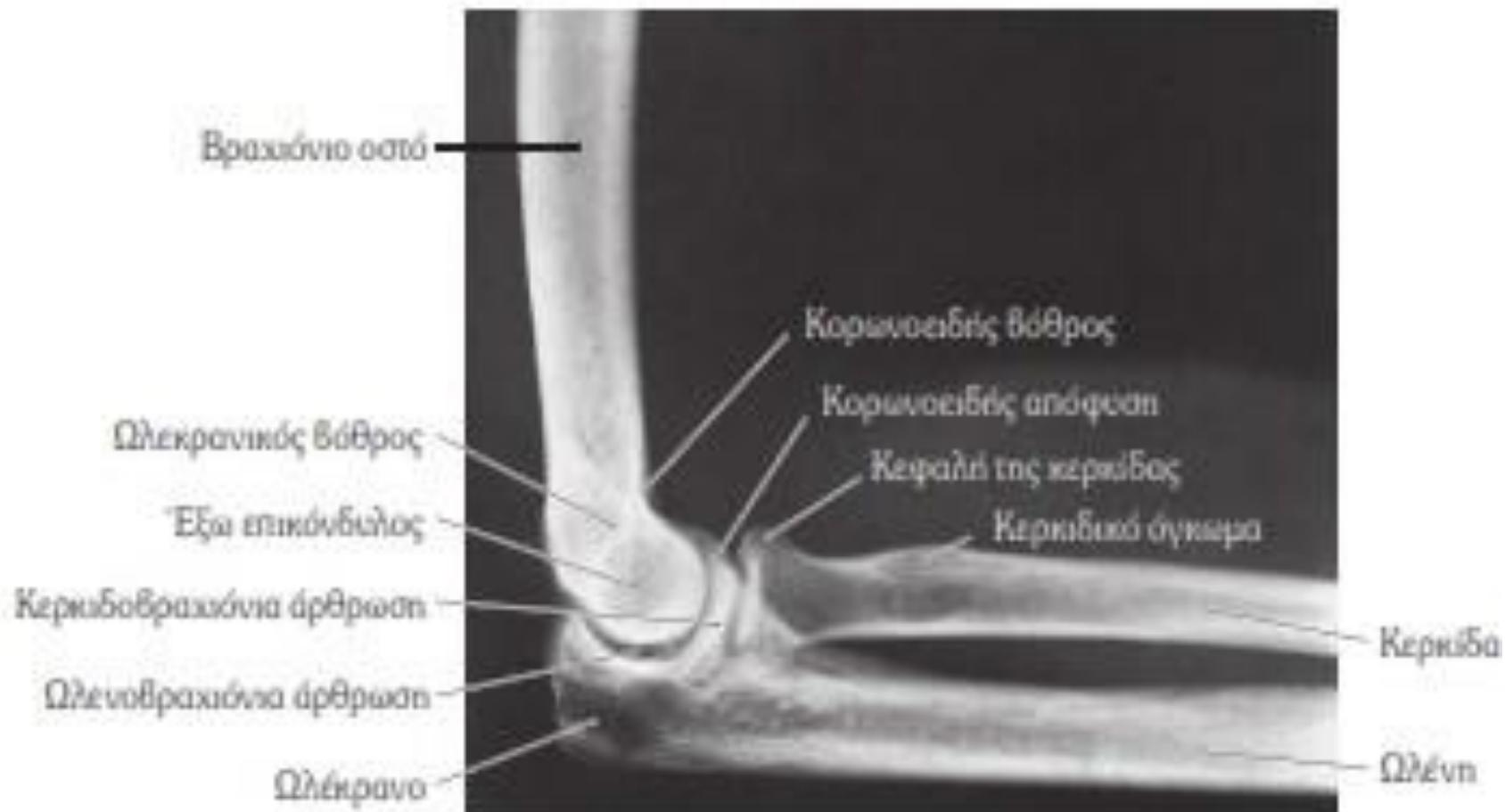


- Η μηνοειδής εντομή της ωλένης συντάσσεται με την τροχιλία (το ογκώδες άνω άκρο της ωλένης, το **ωλέκρανο**, υποδέχεται ο ωλεκρανικός βόθρος).
- Η υπόκοιλη **κεφαλή** της **κερκίδας** συντάσσεται με τον κόνδυλο του βραχιονίου

Συντασσόμενες επιφάνειες βραχίονα - πήχη



Συντασσόμενες επιφάνειες βραχίονα - πήχη



Κερκίδα και ωλένη



Κερκίδα και ωλένη



- Η **κερκίδα** προς τα έξω και η **ωλένη** προς τα έσω είναι τα δύο παράλληλα οστά του πήχη. Στο κάτω μέρος συντάσσονται με τα οστά του καρπού. Συντάσσονται επίσης μεταξύ τους στην άνω και κάτω **κερκιδωλενική** άρθρωση.
- Συνδέονται μεταξύ τους σε όλο το μήκος τους με τον **μεσόστεο υμένα** (αποπεπλατυσμένος σύνδεσμος).
- Η **ωλένη** είναι ογκωδέστερη προς τα πάνω και λεπτότερη προς τα κάτω, ενώ η **κερκίδα** το αντίστροφο.
- Η **ωλένη** συμμετέχει περισσότερο στη διάρθρωση του αγκώνα και η **κερκίδα** περισσότερο στην πηχεοκαρπική διάρθρωση.

Κερκίδα και ωλένη



- Όταν η παλαμιαία επιφάνεια του άκρου χεριού στραφεί προς τα κάτω, το κάτω άκρο της κερκίδας ολισθαίνει διαγώνια πάνω από την ωλένη και τα δυο οστά σχηματίζουν ένα X.

Κερκίδα και ωλένη

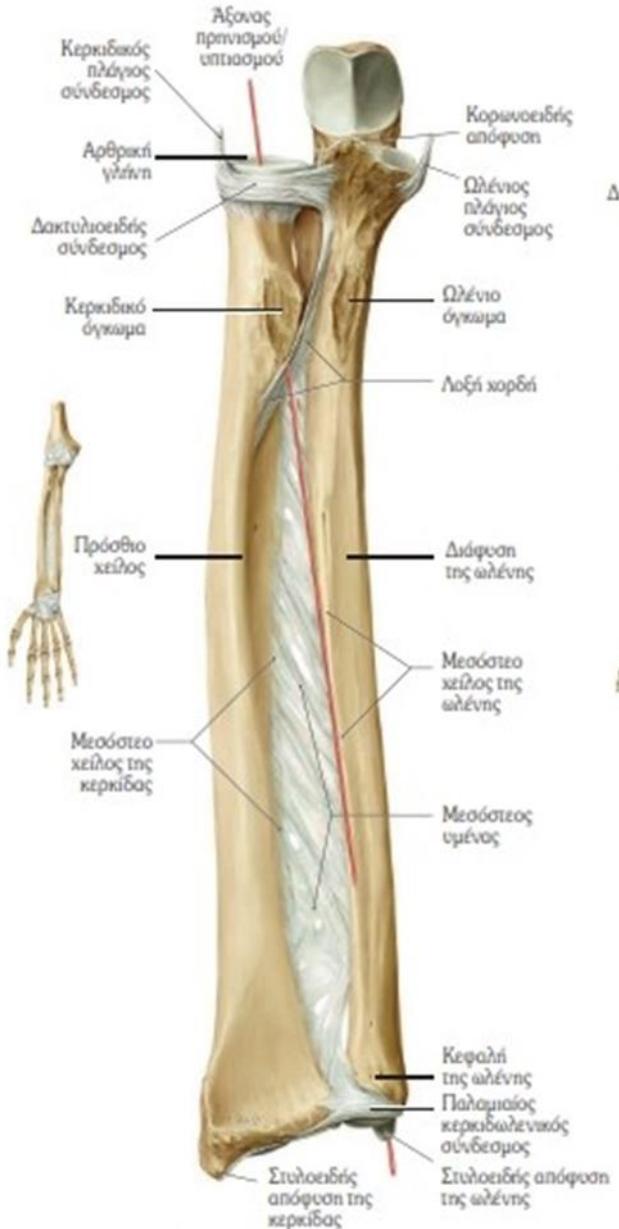


(γ) Άνω άκρο της ωλένης, πλάγια άποψη



- **Ωλένη:**
- Στο άνω άκρο το ωλέκρανο και η μηνοειδής εντομή. Κάτω από την μηνοειδή εντομή η **κωρονοειδής απόφυση** και προς τα έξω αυτής η **κερκιδική εντομή** για τη σύνταξη με την κεφαλή της κερκίδας.
- Στο κάτω άκρο η ωλένη καταλήγει στην υποστρόγγυλη **κεφαλή** που συντάσσεται με την κερκίδα. Εσωτερικά της κεφαλής βρίσκεται η **στυλοειδής απόφυση της ωλένης**.

Κερκίδα και ωλένη



- **Κερκίδα:**
- Στο άνω άκρο της κερκίδας η κεφαλή, συντάσσεται, εκτός από τον κόνδυλο του βραχιονίου, και με την κερκιδική εντομή της ωλένης.
- Κάτω από την **κεφαλή** υπάρχει ο **αυχένας**. Κάτω από τον αυχένα στην πρόσθια επιφάνεια το **κερκιδικό όγκωμα** (σημείο κατάφυσης του δικέφαλου βραχιονίου μυός).

Κερκίδα και ωλένη



(γ) Άνω άκρο της ωλένης, πλάγια άποψη



- **Κερκίδα:**
- Στο κάτω άκρο της κερκίδας, προς τα έσω βρίσκεται η **ωλένια εντομή** (για να συνταχθεί με την ωλένη στην κάτω κερκιδωλενική άρθρωση).
- Στην έξω επιφάνεια του κάτω άκρου της κερκίδας **η στυλοειδής απόφυση της κερκίδας**.

Κερκίδα και ωλένη



- Ψηλάφηση των στυλοειδών αποφύσεων στην ραχιαία επιφάνεια του κάτω άκρου του πήχη.

Σύνδεσμοι της άρθρωσης του αγκώνα



(β) Διάρθρωση του δεξιού αγκώνα, έξω απόψη

- Ο δακτυλιοειδής σύνδεσμος που περιβάλλει την κεφαλή της κερκίδας, ο έξω (κερκιδικός) πλάγιος σύνδεσμος και ο έσω (ωλένιος) πλάγιος σύνδεσμος.

Σύνδεσμοι της άρθρωσης του αγκώνα



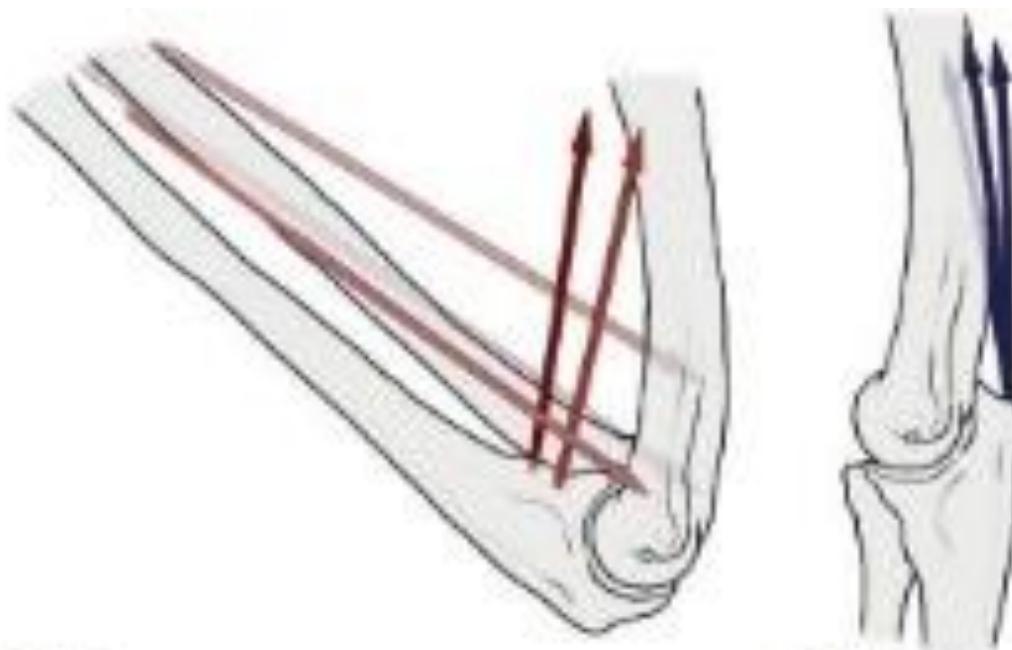
(δ) Διάρθρωση του δεξιού αγκώνα, έσω άποψη

- Σταθερότητα στην άρθρωση παρέχουν και οι τένοντες των μυών που διατρέχουν την άρθρωση.

Σύνδεσμοι της άρθρωσης του αγκώνα



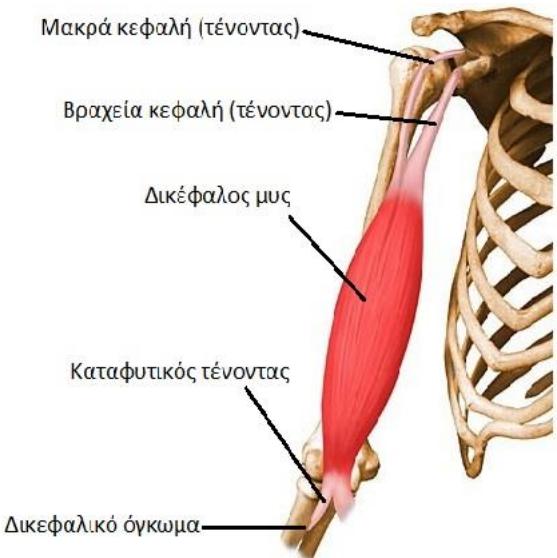
Κάμψη – έκταση του αγκώνα



A Κάμψη

B Έκποση

Καμπτήρες μύες – δικέφαλος βραχιόνιος



- Εντονότερη λειτουργία έχουν οι καμπτήρες μύες.
- Ο δικέφαλος βραχιόνιος εκφύεται: η βραχεία κεφαλή από την κορακοειδή απόφυση και η μακρά από το υπεργλήνιο φύμα της ωμοπλάτης. Καταφύεται στο κερκιδικό όγκωμα.
- Κάμπτει και υπτιάζει τον πήχη.
- Τη μεγαλύτερη δύναμη την αναπτύσσει στην κάμψη σε ορθή γωνία και σε θέση υπτιασμού.

Καμπτήρες μύες – πρόσθιος βραχιόνιος



- Βρίσκεται κάτω από τον δικέφαλο.
- Εκφύεται από το κάτω ημιμόριο της πρόσθιας επιφάνειας του βραχιόνιου και καταφύεται στο ωλένιο όγκωμα.
- Είναι καμπτήρας του πήχη με εξίσου μεγάλη δύναμη όπως αυτή του δικεφάλου.

Καμπτήρες μύες – βραχιονοκερκιδικός

Brachioradialis



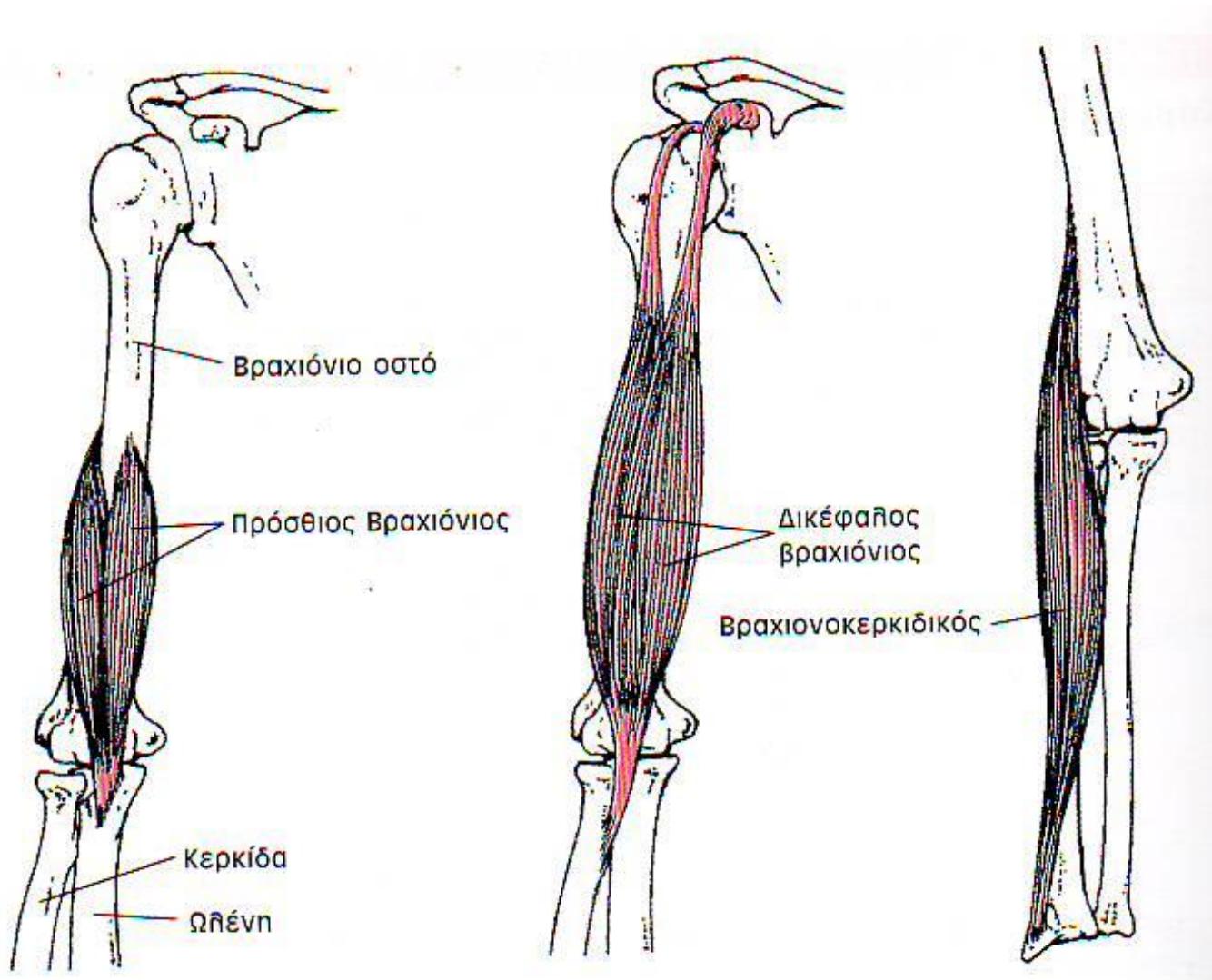
Origin: Humerus

Action: Elbow flexion

Insertion: Radius

- Εκφύεται από το κάτω τεταρτημόριο του έξω χείλους του βραχιόνιου και καταφύεται στη στυλοειδή απόφυση της κερκίδας.
- Είναι καμπτήρας του πήχη

Καμπτήρες μύες του αγκώνα

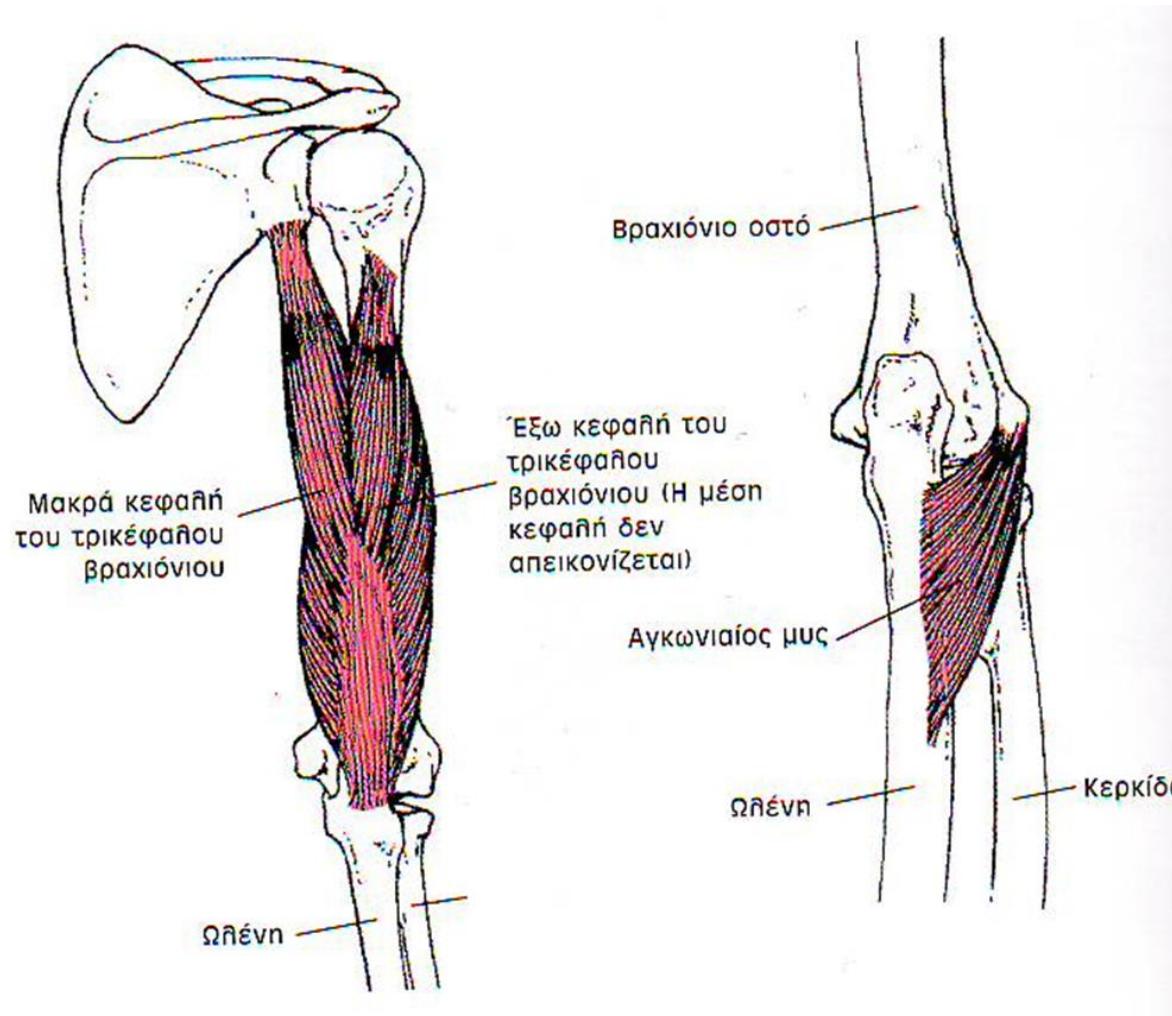


Εκτείνοντες μύες – τρικέφαλος βραχιόνιος



- Ο τρικέφαλος βραχιόνιος είναι ο κατεξοχήν εκτείνων τον αγκώνα.
- Εκφύεται: Η μακρά κεφαλή από το υπογλήνιο φύμα της ωμοπλάτης, ενώ η έσω και έξω από την οπίσθια επιφάνεια του βραχιόνιου.
- Καταφύεται στο ωλέκρανο.
- Εκτείνει τον αγκώνα.

Εκτείνοντες μύες τον αγκώνα



- Ο αγκωνιαίος μυς είναι βραχύς τριγωνικός μυς και συναγωνιστής του τρικέφαλου βραχιονίου κατά την έκταση του αγκώνα.

Πρηνισμός – υπτιασμός του πήχη



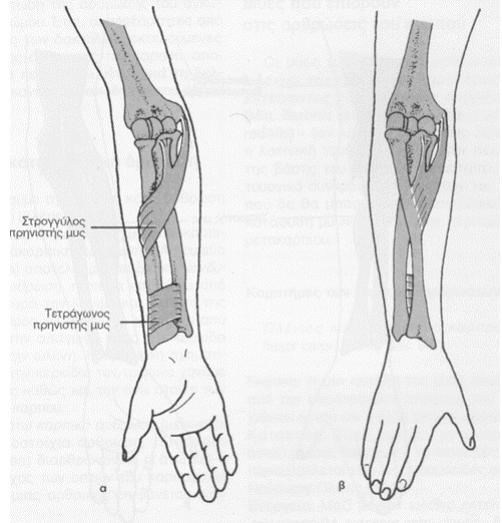
Α Υπτιασμός



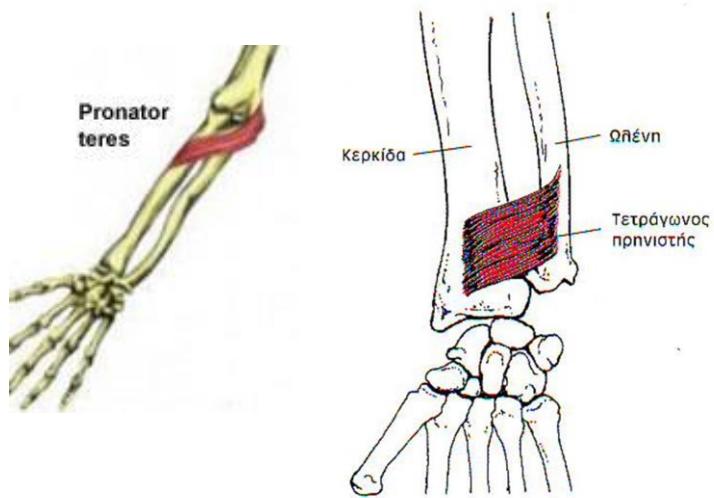
Β Πρωνισμός

- Πρηνισμός: η ράχη του χεριού στρέφεται προς τα επάνω και μέσα (η κερκίδα στρέφεται διαγώνια πάνω από την ωλένη).
- Υπτιασμός: η παλάμη στρέφεται προς τα πάνω και έξω.

Πρηνιστές μύες στρογγύλος και τετράγωνος πρηνιστής

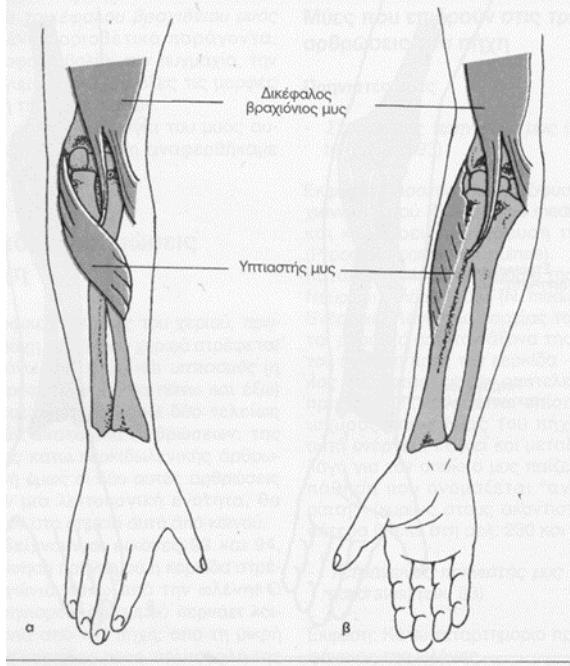


- Ο **στρογγύλος πρηνιστής** εκφύεται από την παρατροχίλια απόφυση του βραχιόνιου και την κορωνοειδή απόφυση της ωλένης και καταφύεται στο μέσο τριτημόριο της κερκίδας.
- Εκτός από πρηνιστής είναι και ισχυρός καμπτήρας του πήχη.
- Ο **τετράγωνος πρηνιστής** εκφύεται από το κάτω τεταρτημόριο της πρόσθιας επιφάνειας της ωλένης και καταφύεται στο κάτω τεταρτημόριο της πρόσθιας επιφάνειας της κερκίδας.



Υπτιαστές μύες

Υπτιαστής και δικέφαλος βραχιόνιος



- Ο **υπτιαστής μυς** εκφύεται από την παρακονδύλια απόφυση του βραχιόνιου, τον έσω πλάγιο σύνδεσμο του αγκώνα και τον δακτυλιοειδή σύνδεσμο και την ωλένη και καταφύεται στο μέσο της κερκίδας.
- Ο **δικέφαλος βραχιόνιος μυς** υπτιάζει τον πήχη τρεις φορές ισχυρότερα από τον υπτιαστή μυ.



Ειδικά θέματα



- **ΥΠΕΞΑΡΘΡΗΜΑ ΤΗΣ ΚΕΦΑΛΗΣ ΤΗΣ ΚΕΡΚΙΔΑΣ (ΕΠΩΔΥΝΟΣ ΠΡΗΝΙΣΜΟΣ)**
- Στα μικρά παιδιά η ανώριμη κεφαλή της κερκίδας είναι δυνατό να υποστεί υπεξάρθρημα όταν το άνω άκρο του παιδιού έλκεται προς τα πάνω.
- Η κεφαλή της κερκίδας είναι δυνατό να ολισθήσει κάτω από το δακτυλιοειδή σύνδεσμο, ο οποίος μπορεί να παγιδευτεί μεταξύ της κερκίδας και του κονδύλου.
- Ο υπτιασμός του αγκώνα σε κάμψη ανατάσσει την άρθρωση

Βιβλιογραφία

- Marieb, Wilhelm, Mallatt. (2018). *Ανατομία*. Ιατρικές Εκδόσεις Λαγός Δημήτριος.
- Peggy A. Houglum (2016). *Brunnstrom's Κλινική Κινησιολογία*. Εκδόσεις Παρισιάνου.
- Anne M. Gilroy (2019). *Ανατομία του Ανθρώπου*. Εκδόσεις Ιωάννης Κωνσταντάρας.
- Μπαλτόπουλος. (2016). *Ανατομική του ανθρώπου – Δομή και λειτουργία*. Human Kinetics, Champaign, IL.